

ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1

Super leadership of School Administrators under the office of Nakhon Si Thammarat
Primary Educational Service Area 1

พวงเพ็ญ เขียวเสน^{*1} ไมตรี จันทร์¹ และสมพร ญาณสูตร²

¹บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, ²โรงเรียนวัดพระมหาธาตุ นครศรีธรรมราช

Phuangphen Keawsen^{*1} Maitree Jantra and Somporn Yanasoot²

¹Gradute School, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, ² Watpramahatart School, Nakhon Si Thammarat

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 และ 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา และขนาดสถานศึกษาที่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ ครู จำนวน 285 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่า t-test ทดสอบค่า F-test วิเคราะห์ความแปรปรวน Analysis of Variance (ANOVA) และเปรียบเทียบรายคู่ตามวิธีการของ LSD (Least Significant Difference)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเองมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านการสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก ส่วนด้านการกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเองและด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยให้รางวัลและตำหนิอย่างสร้างสรรค์มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษาพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาพบว่าไม่แตกต่างกัน และเมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่าโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือด้านการสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงานและด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ

Abstract

The purpose of this research were : 1) to investigate the Superleadership of school administrators under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area office 1 2) to compare Superleadership of school administrators under Nakhon Si Thammarat Primary

Educational Service Area office 1. That are classified by Educational Backgrounds, experience in school administration and school sizes different. The subject of this study were 285 teachers from schools. The research instrument was a questionnaire. The statistics used to analyze the collected data were percentage, mean, and standard deviation. The hypotheses were tested by independent samples t-test, F-test, One-Way ANOVA and the comparison between each pair of sample was done by LSD method.

The findings of this research were as follows : 1) The overall superleadership of school administrators under Nakhon Si Thammarat primary educational service areas office 1. Overall, it was at a high level and when considering each aspect, it was found that the performances were typical of the self-directed personal have the highest average, The second is the creation of positive thinking, In terms of motivation self-targeting and creative criticism were the lowest. 2) The comparison superleadership of school administrators under Nakhon Si Thammarat primary educational service area office 1 classified by level of education there was a statistically significantly different at .05 level, classified by experience in the administration of education was not that different and classified by size of the school found the was not different, When considering each each side found that the different was statistically significant at .05, It is the support for self-leadership by team building and the management of the culture of self-leadership.

Keyword : Superleadership

บทนำ

ในสภาพที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การบริหารองค์การจะต้องตามความเปลี่ยนแปลงให้ทัน มิเช่นนั้นจะถูกทิ้งให้ล้าหลังและจะประสบความล้มเหลว เพราะความสำเร็จหรือล้มเหลวขององค์การขึ้นอยู่กับ ศักยภาพของผู้บริหาร ดังนั้นผู้บริหารจะต้องมีทักษะ ความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักในบทบาทหน้าที่ ที่ จะต้องปรับเปลี่ยนไปเพื่อให้ก้าวทันสภาพการณ์ทางสังคมและความเจริญก้าวหน้าได้อย่างเหมาะสม มี ประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลในภาพรวมต่อการจัดการศึกษาในอนาคต สอดคล้องกับแนวคิดของแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 กล่าวว่า การยกระดับคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพเท่าเทียมและทั่วถึง ได้โดยการปฏิรูประบบบริหารจัดการทางการศึกษาโดยปรับระบบบริหารจัดการศึกษาใหม่เพื่อสร้างความ รับผิดชอบต่อผลลัพธ์ เพื่อเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโดยการจัดการศึกษาพัฒนาคุณภาพทั้ง ระบบตั้งแต่กระบวนการผลิต สรรหาและการคัดเลือกให้ได้คนดีคนเก่งรวมทั้งระบบการประเมินและรับรอง คุณภาพที่เน้นผลลัพธ์จากตัวผู้เรียน (National Economic and Social Development Plan No. 12, 2015 : 19)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่การบริหารและการจัดการศึกษา ของรัฐ ในการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) โดยมีแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการ บริหารจัดการใหม่ คือกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้สถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา พัฒนาระบบบริหารให้มีความโปร่งใสเป็นธรรมเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพและพัฒนาระบบ บริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ (แผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ.2555-2559 กระทรวงศึกษาธิการ, 9) ซึ่งการจัดการศึกษาของไทยมี 3 รูปแบบคือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ

สติปัญญา ความรู้ ที่สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและมีความสามารถในการใช้ทักษะกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองทำให้สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สถานศึกษาจึงเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มีความสำคัญที่สุดในการนำหลักการและนโยบายของการจัดการศึกษาไปดำเนินการให้เป็นรูปธรรมและมีคุณภาพตามจุดประสงค์ที่วางไว้ (Ministry of Education, 1999 : 12) ซึ่งการจัดการศึกษามีหน่วยงานจัดการศึกษาตามรูปแบบต่างๆ หลายหน่วยงาน การดำเนินงานย่อมต้องการการบริหารที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมดังนั้นจึงต้องมีผู้นำที่มีความสามารถเพราะผู้นำหรือผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในสถานศึกษาต่อการจัดการศึกษาโดยตรงที่จะนำองค์การไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้นำเหนือผู้นำจึงเป็นรูปแบบของภาวะผู้นำเหนือผู้นำที่จะนำโรงเรียนไปสู่เป้าหมายได้อย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับพันธกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรม เขต 1 คือพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานตามระบบประกันคุณภาพและระบบการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ จึงจำเป็นต้องใช้วิธีการจัดแบบการบริหารตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของแมนซ์และซิมส์ (Manz & Sims, 1991 : 18-35) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้พฤติกรรมผู้นำตนเองมาใช้ในการบริหารซึ่งมี 7 ขั้นตอนคือ 1)การทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง 2)การแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง 3)การกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง 4)การสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก 5)การอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง 6)การสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยสร้างคณาจารย์ และ 7)การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 มีความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่เมื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ของนักเรียนโดยรวมบางกลุ่มอยู่ในเกณฑ์ไม่น่าพอใจเนื่องจากผลเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ 50 คือกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ(ภาษาอังกฤษ) กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์และกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ซึ่งวิชาดังกล่าวเป็นวิชาที่มีความจำเป็นสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21และเมื่อนำผลสัมฤทธิ์ปีการศึกษา 2557, 2558 และ 2559 มาเปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2558 มีผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยลดลง 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้คือกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาและวัฒนธรรม และกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ปีการศึกษา 2559 มีผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยลดลง 4กลุ่มสาระการเรียนรู้คือกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาและวัฒนธรรม และภาษาอังกฤษ(ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2559 (Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 1, 2017: 7) ซึ่งผลดังกล่าวส่วนหนึ่งเกิดจากการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา และจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าผู้บริหารให้ความสำคัญในการสนับสนุนให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเองน้อย ขาดการวางแผนที่ดี มอบหมายงานไม่ชัดเจน การนิเทศและติดตามประเมินผลไม่สม่ำเสมอ บุคลากรในสถานศึกษาได้รับการสนับสนุนส่งเสริมให้มีการพัฒนาค่อนข้างน้อย จากสภาพปัญหาดังกล่าวพิจารณาได้ว่าส่วนหนึ่งเกิดจากผู้บริหารขาดภาวะผู้นำเหนือผู้นำและการแนะแนวทางให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเองที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจกับทุกฝ่าย ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและส่งผลให้เกิดปัญหา อุปสรรคต่างๆ ขึ้นในสถานศึกษา

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 เพื่อต้องการทราบถึงระดับความมีภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและนำผลการวิจัยใช้เป็นทางเลือกในการแก้ปัญหาในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา ชุมชน และเขตพื้นที่การศึกษาเพราะปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานในองค์การประสบความสำเร็จได้นั้นนอกจากผู้บริหารมีความรู้ความสามารถการบริหารแล้วการมีภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งเพราะภาวะผู้นำเหนือผู้นำสามารถสร้างอำนาจชักนำและมีอิทธิพลในการนำองค์การ นำคนให้ไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา และขนาดสถานศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาและขนาดของสถานศึกษา มีความแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตในการศึกษา ดังนี้

ด้านเนื้อหา ผู้วิจัยมุ่งศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหารและขนาดสถานศึกษา โดยศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำตามแนวคิดของแมนซ์และซิมส์ (Manz & Sims, 1991, 33) ซึ่งเน้นกระบวนการภาวะผู้นำ 7 ด้าน คือ 1) การทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง 2) การแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง 3) การกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง 4) การสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก 5) การอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง โดยการให้รางวัลและตำหนิอย่างสร้างสรรค์ 6) การสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน และ 7) การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง

ด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 285 คน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 1,074 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 285 คน ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นและการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน และสถานภาพของผู้บริหารของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา และขนาดสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดของ แมนซ์และซิมส์ (Manz & Sims, 1991, 33) และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ผู้บริหารควรแสดงออกซึ่งความมีภาวะผู้นำเหนือผู้นำ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการเป็นลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม และสร้างแบบสอบถามนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาข้อคำถามแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามในแบบสอบถามกับนิยามศัพท์ที่กำหนดไว้ จากนั้นนำผลการประเมินหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item Objective Congruence : IOC) โดยรวมได้ 0.88

3. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่ยุติเยวชาญเสนอแนะ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 จำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.939

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1.1 Index of item Objective Congruence : IOC

1.2 α -Coefficient ของ Cronbach

2. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ร้อยละ

2.2 ค่าเฉลี่ย

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.4 การทดสอบค่าที

2.5 การทดสอบค่าเอฟ

2.6 วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) และเปรียบเทียบรายคู่ตาม

วิธีการของ LSD (Least Significant Difference)

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเองอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวก รองลงมาคือด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง และด้านการสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยสร้างทีมงาน ด้านการกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเองและด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยให้รางวัลและตำหนิอย่างสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1

2.1 ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษาของผู้บริหารพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการของLSDในการทดสอบความแตกต่างรายคู่ ซึ่งผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยรวมพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีภาวะผู้นำสูงกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

2.2 ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การบริหาร พบว่าโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านการสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงานและด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการของ LSD เพื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่ในด้านที่แตกต่างกัน คือ ด้านการสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน จำแนกตามขนาด พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษมีภาวะผู้นำเหนือผู้นำด้านการสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงานสูงกว่าผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง และผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กมีภาวะผู้นำเหนือผู้นำด้านการสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยสร้างทีมงานสูงกว่าผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัยภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง หลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และตำราทางวิชาการมาอภิปรายสนับสนุนประกอบผลการวิจัยของผู้วิจัยดังนี้

1.ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้เพราะกระแสโลกาภิวัตน์ทำให้สังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วผู้บริหารจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนยุคไทยแลนด์ 4.0 จึงทำให้ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารในกลุ่มเครือข่ายการจัดการศึกษาที่ 8 (ศิลาสลัก) อำเภอกระบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระนอง พบว่าภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโดยรวมอยู่ระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอบางละมุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ In-see, K. (2013) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ Geukgong, J. (2015) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคามตามความคิดเห็นของข้าราชการครู ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษาของผู้บริหาร พบว่าผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาสูง

กว่าปริญญาตรีมีภาวะผู้นำเหนือผู้นำสูงกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาสูงมีความเชื่อมั่นในตนเองไม่กลัวการสูญเสียอำนาจ มีวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดี มีศิลปะในการแสดงพฤติกรรมภาวะผู้นำเหนือผู้นำในการบริหารของตน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ

Koton, T. (2012) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร พบว่าภาวะผู้นำเหนือผู้นำจำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ In-see, K (2013) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำเหนือผู้นำจำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะประสบการณ์ในการบริหารผู้บริหารได้ผ่านการอบรม เรียนรู้ และศึกษาจากเทคโนโลยีในรูปแบบต่างๆ ทำให้มีความรู้และความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นอย่างดี

4. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ทั้งนี้เพราะสถานศึกษาแต่ละขนาดมีจำนวนครูแตกต่างกัน เนื่องจากการจัดสรรอัตรากำลังตามจำนวนนักเรียน ในขณะที่ลักษณะงานและหน้าที่ของครูทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษจะเหมือนกัน แต่ที่มีแตกต่างกันคือปริมาณงานเท่านั้น ซึ่งโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีการแบ่งงานและมอบหมายหน้าที่กันอย่างชัดเจน บทบาทหน้าที่ของครูและผู้บริหารชัดเจน อีกทั้งหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษนั้นต้องมีความรู้ ความสามารถและมีประสบการณ์ผ่านการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่มาก่อน จึงทำให้ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษสูงกว่าขนาดกลางและขนาดเล็ก แต่สถานศึกษาขนาดเล็กมีข้อจำกัดในเรื่องอัตรากำลังและงบประมาณและมีนักเรียนที่มีความหลากหลาย ครูและผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทในการทำงานร่วมกันและช่วยเหลือกันอย่างใกล้ชิดเพื่อให้สถานศึกษาสามารถดำรงอยู่ได้ จึงทำให้ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กชัดเจนและสูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ Chusean, P. (2015) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สิงห์บุรี ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 อยู่ในระดับมาก หน่วยงานต้นสังกัดหรือสถาบันผลิตและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับหลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารเพื่อให้เกิดภาวะผู้นำเหนือผู้นำที่สูงขึ้นจนอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยเฉพาะควรพัฒนาภาวะผู้นำด้านการกระตุ้นให้บุคลากร ตั้งเป้าหมายด้วยตนเองและการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนโดยให้รางวัลและตำหนิอย่างสร้างสรรค์

2.หน่วยงานต้นสังกัดควรให้ความสำคัญในการกำหนดคุณสมบัติบุคคลที่จะดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาให้มีภาวะผู้นำเหนือผู้นำทั้ง 7 ด้าน

3.หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการอย่างเข้มและจัดสัมมนากลุ่มย่อยเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคไทยแลนด์ 4.0 ด้านการส่งเสริมให้บุคลากรสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดและเป็นพลังขับเคลื่อนในการปฏิรูปการศึกษาแก่ผู้บริหารสถานศึกษาทุกคน

4.ควรจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับภาวะผู้นำให้แก่บุคลากรครูเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ การมองภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

5.ควรพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็กให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ของสังคมโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพการสอนของข้าราชการครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาและเสริมสร้างประสิทธิภาพทางการศึกษาให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 กับผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความเท่าเทียมกัน

3. ควรมีการศึกษาวินิจฉัยเรื่องภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคไทยแลนด์ 4.0 เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงและเกิดประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาต่อไป

Reference

- Chusean, P. (2015). The Instructional Leadership of School Administrators Under The Office Of Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area. *Journal of Southern Technology*, 8(1), 69– 76. (In Thai)
- Geuk gong, J. (2015). *A development of Transcendental Leadership Indicators of Administrators in Basic Education Schools under The Provincial Administrative Organization* (Thesis of the Degree Master). Department of Educational Administration Graduate School, Mahasarakham University. (In Thai).
- In-see, K. (2013). *Leadership of School Administrators under the office of Nakhon Si Thammarat. Primary Educational Service Area 2.* (Thesis of the Degree Master), Department of Educational Administration Graduate School, Burapha University. (In Thai)
- Koton, T. (2012). *Superleadership of School Administrators under The Chachoengsao Primary Education Service Area Office 1.* (Thesis of the Degree Master). Department of Educational Administration Graduate School, Burapha. University. (in Thai)
- Manz & Sims, (1991). *The new superleadership leading Others to lead themselves.* San Francisco: Berreit-Koehler.

Ministry of Education. (2010). *National Education Act of B.E. 2542 (1999)*. Bangkok:

Organization of Transfer Products and Packging. (In Thai)

_____. (2011). *Self-Assessment Report: SAR*. Bangkok: Office of National Buddhism. (In Thai)

ผู้เขียน

นางพวงเพ็ญ เขียวเสน

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280

e-mail : phuangphen12@gmail.com

รองศาสตราจารย์ ดร.ไมตรี จันทรา

อาจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280

e-mail : maitree_jan@hotmail.com

ดร.สมพร ญาณสูตร

ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดพระมหาธาตุ

หมู่ที่ 5 ถนนราชดำเนิน ตำบล ในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000

e-mail : sompon@hotmail.com